

دوره یازدهم قانون گذاری

جلسه - ۹۲

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

بانضمام متن قوانین

یکشنبه ۱۳ خرداد ماه ۱۳۱۸

شماره مسلسل - ۸۸۲

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز يك شنبه ۱۲ خرداد ماه ۱۳۱۸

فهرست مطالب:

۱ - تصویب صورت مجلس

۲ - بقیه شور دوم لایحه اصول محاکمات مدنی و تصویب مواد ۵۷ تا ۵۸

۳ - موافقت و دستور جلسه بعد - جلسه

(مجلس يك ساعت پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس ۱۰ خرداد ماه در آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (گفته شد: خیر)

صورت مجلس تصویب شد.

[۳ - بقیه شور دوم لایحه اصول محاکمات مدنی و تصویب مواد ۱۰ تا ۵۷]

رئیس - شور دوم لایحه اصول محاکمات مدنی است

تاماده نهم قرائت و تصویب شد. ماده دهم خوانده میشود.

باب اول - در صلاحیت دادگاهها

فصل اول - در صلاحیت ذاتی دادگاهها

ماده ۱۰ - رسیدگی نخستین بدعاوی مدنی راجع به

دادگاههای شهرستان و دادگاههای بخش است جز در

مواردیکه قانون مرجع دیگری معین کرده باشد.

رئیس - موافقتین با ماده دهم برخیزند (اکثر برخاستند)

تصویب شد. ماده یازدهم.

ماده ۱۱ - پژوهش احکام و قرارهای قابل پژوهش

دادگاههای بخش راجع بدادگاههای شهرستان است.

رئیس - موافقتین با ماده یازدهم برخیزند (اکثر قیام

نمودند) تصویب شد. ماده دوازدهم.

ماده ۱۲ - رسیدگی پژوهش احکام و قرارهای قابل

پژوهش دادگاههای شهرستان و احکام و قرارهای قابل

پژوهش دادگاههای بخش در موردیکه دادگاههای نامبرده

بدعاوی راجعه بدادگاههای شهرستان رسیدگی مینمایند

راجع بدادگاههای استان است.

رئیس - موافقتین ماده دوازدهم فرمایند (اکثر

برخاستند) تصویب شد. ماده سیزدهم.

پیر عین مذاکرات مشروح نود و سومین جلسه از دوره یازدهم قانون گذاری

مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵
اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شد:

غائبین بالاجازه - آقایان: آقا امامی - حاج محمد.

غائبین بی اجازه - آقایان: ایقوانی - مرآت اسفندیاری - دبیر سهرابی - معذل - گودرزی - نوال - شاهنک - اعظم - زنگنه - اعتبار - مشردوانی.

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: خواجه نوری - دکترانهم - نیکبوری - و کبی - قراکزلو.

فصل دوم - در صلاحیت نسبی دادگاهها
 مبحث اول - در صلاحیت نسبی دادگاههای بخش
 ماده ۱۳ - امور راجع به دادگاههای بخش از قرار زیر است:
 ۱ - دعوی راجع باموال اعم از منقول و غیر منقول و دیون و منافع و زیان و خسارات ناشیه از خدایان قهری و بزه در صورتیکه خواسته بیش از ده هزار ریال نباشد.
 ۲ - مطالبه تخلیه ید از اعیان مردهزده و مستأجره و امثال آن مگر در صورتیکه مدعی علیه مدعی مالکیت شده و ادعای خود را بطور مستقیم یا غیر مستقیم بموجب سند مستند بانفعال از مدعی نماید که در اینصورت دادگاه بخش وقتی صلاحیت خواهد داشت که بهای عین بیش از ده هزار ریال نباشد.
 ۳ - کلیه دعوی راجعه بحقوق ارتفاقی از قبیل حق العبور و حق المجری و حق حفر چاه قنات در ملک دیگری و امثال آن تا هر میزان که باشد و حقوق انتفاعی در صورتیکه بهای آن زائد بر نصاب دادگاه بخش نباشد.
 ۴ - دعوی راجعه بحقوق مالی از قبیل حق شفعه و حق فسخ و دعوی بطلان معامله و بی اعتباری سند در صورتیکه متعلق حق یا مورد معامله بیش از ده هزار ریال نباشد.
 ۵ - دعوی مزاحمت و ممانعت از حق و تصرف عدوانی در عین غیر منقول تا هر میزان که باشد.
 ۶ - دعوی راجع باشیائی که بهای معین نداشته ولی دارای نوعی از اعتبار و متعلق اغراض و مقاصدی است مثل اعیان بر کها و اسناد و امثال آن.
 ۷ - مطالبه وفای بشروط و عهود راجعه بمعاملات و قرار دادها اعم از اینکه در ضمن معامله و قرارداد تصریح شده و یا بنای متعاملین بر آن بوده و یا عادتاً و عرفاً معامله منبسی بر آن باشد مشروط بر اینکه مورد مطالبه قابل ارزیابی نباشد و الا نصاب دادگاه بخش معتبر خواهد بود.
 ۸ - درخواست افراز در صورتیکه مالکیت محل نزاع نباشد و در صورتیکه مالکیت محل نزاع باشد نصاب از حیث بها معتبر است

۹ - درخواست تأمین و حفظ دلایل و نشانیها
 ۱۰ - درخواست سازش بین طرفین در هر دعوائی و تا هر مقداری که خواسته باشد
 ۱۱ - درخواست گواهی نامه انحصار وراثت
 رئیس - موافقین با ماده سیزدهم برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد ماده چهاردهم
 ماده ۱۴ - دادگاه بخش در صورت تراخی طرفین دعوی بجز دعوی تاخر میزانی که باشد رسیدگی خواهد نمود
 رئیس - موافقین ماده چهاردهم قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده پانزدهم
 ماده ۱۵ - اگر در مقر دادگاه بخش دادگاه شهرستان نباشد دادگاه بخش بامور زیر رسیدگی خواهد نمود
 ۱ - دعوی که خواسته آن نایست هزار ریال باشد
 ۲ - نسبت باختلافات راجعه بآساند ثبت احوال
 رئیس - موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد ماده شانزدهم
 ماده ۱۶ - دعوی زیر به دادگاههای بخش راجع نیست اگر چه خواسته در حدود نصاب آن باشد:
 ۱ - دعوی راجع بدیون
 ۲ - دعوی راجعه باصل امتیازاتی که از طرف دولت داده میشود
 ۳ - دعوی راجعه بعلائم پیشه و هنر و نام و علائم بازرگانی و حق التصنیف و حق اختراع و کلیه حقوق غیر مالی مثل تولیت و نسب و وصایت
 رئیس - موافقین با ماده شانزدهم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده هفدهم
 مبحث دوم - در صلاحیت نسبی دادگاههای شهرستان
 ماده ۱۷ - بجز آنچه که مطابق مبحث فوق داخل در صلاحیت نسبی دادگاههای بخش است دادگاههای شهرستان بکلیه دعوی حقوقی بطریقی که در مبحث سوم مقرر است رسیدگی مینمایند.
 رئیس - موافقین با ماده هفدهم قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده هیجدهم

ماده ۱۸ - پژوهش احکام و قرارهای دادگاههای بخش که قابل پژوهش است در دادگاه شهرستان بعمل می آید که دادگاههای بخش نامبرده در حوزه آن واقعند مگر در مواردیکه مطابق ماده ۱۲ راجع به دادگاههای استان است
 رئیس - موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد ماده نوزدهم
 ماده ۱۹ - در قاطبیکه دادگاه بخش نیست دادگاههای شهرستان بدعوی نیز رسیدگی مینمایند که داخل در صلاحیت دادگاههای بخش است در اینصورت حکم دادگاههای نامبرده که خواسته آن بیش از پانصد ریال نباشد قطعی و غیر قابل پژوهش است و مرجع پژوهش قرارها و احکامی که قابل پژوهش است نزدیکترین دادگاه شهرستان خواهد بود مگر اینکه وزارت دادگستری دادگاه شهرستان دیگری را معین نماید
 رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده بیستم
 ماده ۲۰ - مرجع رسیدگی باختلافات مربوط بآساند ثبت احوال اتباع ایران که خارج کشور بوسیله مأمورین مربوطه صادر شده باشد دادگاه شهرستان تهران است
 رئیس - آقایان موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد ماده بیست و یکم
 مبحث سوم - در مقررات مشترکه راجع بصلاحیت نسبی دادگاهها
 ماده ۲۱ - دعوی راجعه به دادگاه هائی که رسیدگی نخستین مینمایند باید در همان دادگاهی اقامه شود که مدعی علیه در حوزه آن اقامتگاه نداشته در صورتیکه در ایران محل سکونت موقتی داشته باشد در دادگاه همان محل باید اقامه گردد و هرگاه در ایران نه اقامتگاه و نه محل سکونت موقتی داشته ولی در ایران مسال غیر منقول دارد دعوی در دادگاهی اقامه میشود که مال غیر منقول در حوزه آن واقع است و هرگاه مال غیر منقول هم نداشته باشد مدعی میتواند در

دادگاه محل اقامت خود اقامه دعوی کند
 رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد ماده بیست و دوم
 ماده ۲۳ - در دعوی بازرگانی و همچنین در هر دعوی راجع باموال منقوله که از عقود و قرار داد ناشی شده باشد مدعی میتواند به دادگاه محلی رجوع کند که عقد یا قرار داد در آنجا واقع شده و یا تعهد در آنجا باید انجام شود
 رئیس - موافقین با ماده بیست و دوم برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده بیست و سوم
 ماده ۲۳ - دعوی راجعه بغير منقول اعم از دعوی مالکیت و سایر حقوق راجعه بآن در دادگاهی اقامه میشود که مال غیر منقول در حوزه آن واقع است اگر چه مدعی و مدعی علیه هم در آن حوزه مقیم نباشند.
 رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده بیست و چهارم
 ماده ۲۴ - درخواست تأمین دلایل نشانیها از دادگاه بخشی میشود که دلایل نشانیهای مورد درخواست در حوزه آن واقع است.
 رئیس - آقایانیکه موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۲۵
 ماده ۲۵ - دعوی مزاحمت و ممانعت از حق و تصرف عدوانی در دادگاه بخشی اقامه میشود که موضوع دعوی در حوزه آن واقع است.
 رئیس - آقایان موافقین قیام فرمایند (عده زیادی برخاستند) تصویب شد ماده ۲۶
 ماده ۲۶ - در صورتیکه خواسته مال منقول و غیر منقول باشد مدعی میتواند در دادگاهی که مال غیر منقول در حوزه آن واقع است و یا در دادگاه محل اقامت مدعی علیه اقامه دعوی کند بشرط اینکه دعوی در هر دو قسمت ناشی از یک منشأ شده باشد.
 رئیس - آقایان
 نقابت (محرر کمسیون دادگستری) - عرض کنم در

ماده بیست و چهار و بعضی از مواد دیگر راجع بتأیید دلیل و امارات بجای کلمه امارات نشانیها گذاشته شده علاوه بر اینکه این لغت تصویب شده در قانون مدنی امارات يك عنوان و تعريف خاصى دارد و تغييرى در آن حاصل نشده لذا اینجا اشتباه شده است و تقاضا میکنم کلمه نشانیها با امارات تبدیل شود.

رئیس - اصلاح میشود. موافقین با ماده بیست و ششم قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده بیست و هفتم:

ماده ۲۷ - هر گاه يك ادعا راجع بچند مدعى عليه باشد که در حوزه دای دادگاههای مختلفه اقامت دارند و با راجع بچند مال غیر منقول باشد که در حوزه دای دادگاههای مختلفه واقع شده اند مدعى میتواند بیکى از دادگاههای نامبرده رجوع کند.

رئیس - موافقین با ماده بیست و هفتم قیام فرمایند. (اکثر نمایندگان قیام نمودند) تصویب شد. ماده بیست و هشتم:

ماده ۲۸ - هر دعوى که در اثناء رسیدگی بدعوى دیگری از طرف مدعى یا مدعى عليه یا شخص ثالثى یا از طرف متداعیین اصلی بر ثالث اقامه شود دعوى طارى نامیده میشود و این دعوى اگر با دعوى اصلی ناشى از يك منشاء باشد و یا با دعوى اصلی ارتباط کامل داشته باشد در دادگاهى اقامه میشود که دعوى اصلی در آنجا اقامه شده است مگر اینکه دعوى طارى از صلاحیت ذاتى دادگاه خارج باشد در این صورت اگر رسیدگی بدعوى اصلی متوقف بر رسیدگی بدعوى طارى باشد دعوى اصلی موقوف میماند تا دعوى طارى در دادگاهى که صلاحیت رسیدگی بانرا دارد خاتمه پذیرد.

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده بیست و نهم:

ماده ۲۹ - در مورد قسمت اخیر ماده بالا دادگاه باید دادخواست راجع بدعوى طارى را بدادگاه صلاحیت دار بفرستد و هر گاه مدعى دعوى نامبرده را در دادگاه صالحه

رئیس - آقایان موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده سی و سوم:

ماده ۳۳ - دعواى بطلان تقسیم راجع بدادگاهی است که تقسیم توسط آن دادگاه بعمل آمده است.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب نمایندگان قیام نمودند) تصویب شد. ماده سی و چهارم:

ماده ۳۴ - دعوى توقف اعم از آنکه از طرف خود بازرگان یا از طرف بستانکارها یا از طرف دادستان باشد باید در دادگاهی که اقامتگاه بازرگان در مانده در حوزه آن واقع است اقامه شود.

هرگاه بازرگان متوقف در ایران اقامتگاه نداشته باشد دعوى توقف در دادگاهی اقامه میشود که بنگاه بازرگانی شعبه یا نماینده برای معاملات در حوزه آن دارد یا سابقاً داشته است.

رئیس - آقای نجیر مخبر کمیسیون دادگستری - اینجا بجای بازرگان ورشکسته در مانده گذاشته شده و این مصطلح نیست بنا بر این تقاضا میکنم همان کلمه ورشکسته که فارسی هم هست گذاشته شود.

رئیس - موافقین ماده سی و چهارم با این اصلاح قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سی و پنجم: ماده ۳۵ - دعوى راجع بورشکستگی شرکتهای بازرگانی که مرکز اصلی آن در ایران است باید در مرکز اصلی شرکت اقامه شود.

رئیس - موافقین ماده سی و پنجم قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده سی و ششم:

ماده ۳۶ - دعاوى مربوط باصل شرکت و دعاوى بین شرکت و شرکاء و اختلاف حاصله بین شرکاء و همچنین دعاوى اشخاص خارج بر شرکت منبذام که شرکت باقی است و در صورت برچیدگی تا وقتی که تصفیه امور شرکت در جریان

است در مرکز اصلی شرکت اقامه میشود. رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده سی و هفتم:

ماده ۳۷ - در دعاوى ناشیه از تعهدات شرکت در مقابل اشخاص خارج - اشخاص خارج نمیتواند دعاوى خود را در محلی که تعهد در آنجا واقع شده یا محلی که کالا باید تسلیم گردد یا جائیکه پول باید پرداخته شود اقامه نماید.

رئیس - موافقین با این ماده قیام فرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده سی و هشتم:

ماده ۳۸ - اگر شرکت دارای شعب متعدده در بخشهای مختلفه باشد دعاوى ناشیه از تعهدات هر شعبه با اشخاص خارج باید در دادگاه محلی که شعبه طرف معامله در آن واقع است اقامه شود مگر آنکه شعبه نامبرده بر چیده شده باشد که در اینصورت دعاوى نامبرده نیز در مرکز اصلی شرکت اقامه خواهد شد.

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده سی و نهم:

ماده ۳۹ - دعوى اعسار نسبت بخواسته در صورتیکه ضمن رسیدگی بدعوى اصلی اظهار شود در دادگاهی که دعوى اصلی مطرح است رسیدگی میشود و در صورتیکه بعد از صدور حکم و قطعیات آن اقامه شود در دادگاهی رسیدگی میشود که حکم نخستین را صادر کرده است.

رئیس - موافقین ماده سی و نهم برخیزند (عده کثیری برخاستند) تصویب شد. ماده چهارم:

ماده ۴۰ - دعوى اعسار در مقابل بزرگهای اجرائیه ثبت اسناد در دادگاه محل اقامت مدعى اعسار اقامه خواهد شد. رئیس - موافقین با این ماده برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده چهل و یکم:

ماده ۴۱ - دعوى اعسار از هزینه داد رسی در دادگاهی اقامه میشود که صلاحیت رسیدگی نخستین دعوى اصلی را دارد.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده چهل و دوم:

ماده ۴۲ - دعوی خسارت چه از بابت دیر کرد پرداخت پول از بابت هزینه دادگستری و چه از بابت حق الوکاله و امثال آن در صورتیکه در ضمن دعوی اصلی مطالبه شده باشد در دادگاهی رسیدگی میشود که دعوی اصلی در آن مطرح شده و الا در دادگاهی رسیدگی میشود که دعوی در آن خانمه یافته است .

دعوی خسارت راجع به مرحله فرجام در دادگاهی اقامه میشود که از حکم آن دادگاه فرجام خواسته شده و در صورت نقص بدادگاهی راجع است که دعوی بانجا ارجاع شده و خانمه یافته است .

رئیس - موافقین با ماده چهل و دوم قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده چهل و سوم :

ماده ۴۳ - اختلافات مربوطه با اجرای احکام که از اجمال یا ابهام حکم یا محکوم به حادث شود در دادگاهی که حکم را صادر کرده رسیدگی میشود .

اختلافات ناشیه از اجرای احکام راجع بدادگاهی است که حکم بتوسط آن دادگاه اجرا میشود .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده چهل و چهارم :

ماده ۴۴ - در تمام دعاوی که رسیدگی بان از صلاحیت دادگاههایی است که رسیدگی نخستین میباشد طرفین دعوی می توانند تراضی کرده بدادگاه دیگری که در عرض دادگاه صلاحیت دار باشد رجوع کنند تراضی طرفین باید بموجب سند رسمی یا اظهار آنها در نزد ادرس دادگاهی که میخواهد دعوی خود را با رجوع کند بعمل آید در صورت اخیر دادرس اظهار آنها را در صورت جلسه قید و بهر یا امضاء آنها میرساند اگر طرفین یا یکی از آنها بی سواد باشد مراتب در صورت جلسه قید میشود .

رئیس - آقایان موافقین با ماده چهل و چهارم قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد ماده چهل و پنجم : ماده ۴۵ - پژوهش احکام و قرارهای صادره از دادگاه های شهرستان در دادگاه استان بعمل میآید که دادگاههای

نامبرده در حوزه آن واقع میباشند . رئیس - موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد . ماده چهل و ششم :

فصل سوم - در اختلافات راجعه بصلاحت و ترتیب حل آن مبحث اول - در اختلافات راجعه بصلاحت

ماده ۴۶ - تشخیص صلاحیت یا عدم صلاحیت هر دادگاه نسبت بدعوی که بان رجوع شده است باخورد آن دادگاه است رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده چهل و هفتم :

ماده ۴۷ - هر گاه در موضوع يك دعوی دو دادگاه دادگستری یا دادگاه دادگستری و مراجع غیر دادگستری هر دو خود را صالح بدانند یا در دو از خود نفی صلاحیت نمایند اختلاف محقق میشود .

رئیس - موافقین ماده چهل و هفتم قیام فرمایند (غالب نمایندگان برخاستند) تصویب شد . ماده چهل و هشتم

مبحث دوم - در ترتیب حل اختلاف بین دادگاه های دادگستری

ماده ۴۸ - اگر اختلاف بین دادگاههای دادگستری راجع بصلاحت آنها بوسیله دادگاه استان یا دیوان کشور از قرار حل نشده باشد هر يك از متداعیین که حل اختلاف را بخواهد باید درخواست نامه مطابق نمونه مخصوص بدادگاهی که مطابق مواد زیر مرجع حل اختلاف است تقدیم دارد

دادگاه باید بدرخواست ننامه نامبرده در جلسه اداری رسیدگی نماید رسیدگی باصل دعوی تا صدور حکم راجعه بحل اختلاف توقیف خواهد شد

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده چهل و نهم :

ماده ۴۹ - هر گاه طرفین اختلاف دو دادگاه بخش باشد و هر دو دادگاه بخش در حوزه يك دادگاه شهرستان باشند حل اختلاف در همان دادگاه شهرستان بعمل میآید

اگر طرفین اختلاف در حوزه يك دادگاه شهرستان نبوده ولی در حوزه يك دادگاه استان باشند حل اختلاف بهمان

دادگاه استان رجوع میشود و اگر طرفین اختلاف در حوزه يك دادگاه استان نباشند حل اختلاف با دیوان کشور خواهد بود .

رئیس - آقایان موافقین با ماده چهل و نهم قیام فرمایند (غالب نمایندگان قیام نمودند) تصویب شد . ماده پنجاهم :

ماده ۵۰ - هر گاه اختلاف بین دادگاه بخش و دادگاه شهرستان باشد حل اختلاف بدادگاه استان رجوع می شود که طرفین اختلاف در حوزه آن واقعند و اگر طرفین اختلاف در حوزه يك دادگاه استان باشند حل اختلاف با دیوان کشور خواهد بود .

رئیس - موافقین با ماده پنجاهم برخیزند (اکثر نمایندگان برخاستند) تصویب شد . ماده پنجاه و یکم :

ماده ۵۱ - اگر اختلاف بین دو دادگاه شهرستان باشد که در حوزه يك دادگاه استان واقعند حل اختلاف راجع بهمان دادگاه استان است و اگر در حوزه يك دادگاه استان نباشند حل اختلاف با دیوان کشور است

رئیس - موافقین با ماده پنجاه و یکم برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد . ماده پنجاه و دوم :

ماده ۵۲ - اگر اختلاف بین دو دادگاه استان یا دادگاه غیر دادگستری یا اداره دولتی هر دو خود را صالح برای رسیدگی دانسته باشند و حل اختلاف بدیوان کشور رجوع شده باشد دادستان کل بدرخواست دی نفع میتواند بدادگاه و اداره طرف اختلاف اعلام نماید که تا صدور حکم دیوان کشور از رسیدگی و تعقیب جریان امر خودداری نمایند .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (عده کثیری برخاستند) تصویب شد .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده پنجاه و چهارم :

مبحث سوم - در ترتیب حل اختلاف بین دادگاههای دادگستری و مراجع غیر دادگستری

ماده ۵۳ - حکم راجع بحل اختلاف قبایل پژوهش و فرجام نیست .

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده پنجاه و پنجم :

ماده ۵۴ - اگر در موضوع يك دعوی بین دادگاه دادگستری و دادگاه غیر دادگستری یا اداره دولتی اختلاف

در صلاحیت نفیاً یا اثباتاً ایجاد شود حل آن در دیوان کشور مطابق مواد زیر بعمل میآید .

رئیس - موافقین با ماده پنجاه و چهارم قیام فرمایند (جمع کثیری قیام نمودند) تصویب شد . ماده پنجاه و پنجم :

ماده ۵۵ - اشخاص ذینفع یا دادستان دادگاه دادگستری که طرف اختلاف است در خواست نامه خود را با ذکر دلایل بدیوان کشور تقدیم میدارد و دادستان دیوان کشور آرا یا نظریه خود برای حل اختلاف نزد رئیس اول دیوان نامبرده میفرستد .

رئیس - موافقین ماده پنجاه و پنجم برخیزند (اکثر نمایندگان برخاستند) تصویب شد . ماده پنجاه و ششم :

ماده ۵۶ - برای حل اختلاف در شعبه اول دیوان کشور مجلسی مرکب از هفت نفر از رؤساء و مستشاران دیوان کشور با انتخاب رئیس اول تشکیل و با اختلافات رسیدگی و حکم قطعی میدهند .

رئیس - موافقین با ماده پنجاه و ششم قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده پنجاه و هفتم :

ماده ۵۷ - در صورتیکه دادگاه دادگستری و دادگاه غیر دادگستری یا اداره دولتی هر دو خود را صالح برای رسیدگی دانسته باشند و حل اختلاف بدیوان کشور رجوع شده باشد دادستان کل بدرخواست دی نفع میتواند بدادگاه و اداره طرف اختلاف اعلام نماید که تا صدور حکم دیوان کشور از رسیدگی و تعقیب جریان امر خودداری نمایند .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (عده کثیری برخاستند) تصویب شد .

[۳ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - اگر تصویب میسر مآید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آینده روز یکشنبه بیستم خرداد ماه سه ساعت قبل از ظهر دستور لوائح موجوده (مجلس مقارن ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری